

Bilaget er optrykt efter ønske fra Socialdemokratiet, Venstre, Socialistisk Folkeparti, Det Radikale Venstre og Kristeligt Folkeparti.

Det Ethiske Råds udtalelse om L 66

Den 11. maj 2000

Til Patent- og Varemærkestyrelsen
Erhvervsministeriet

Vedrørende forslag til lov om ændring af patentloven, varemærkeloven, lov om brugsmodel-
ler m.v., lov om mønstre og lov om plantenyheder (L 66)

Resumé af Det Ethiske Råds opfattelse af lovforslag L 66

Det Ethiske Råds opfattelse er, at patentering af gener grundlæggende strider mod respekten for menneskeheden og det enkelte menneskes integritet og værdighed samt hensynet til at sikre lighed og retfærdighed.

Efter **Det Ethiske Råds opfattelse** er dette også den etiske holdning, som kommer til udtryk i direktivets art. 5, stk. 1 og lovforslagets § 1a, stk. 1:

§1a. Det menneskelige legeme på alle de forskellige stadier af dets opståen og udvikling og den blotte opdagelse af en del af det, herunder et gens sekvens eller delsekvens, kan ikke udgøre patenterbare opfindelser.

Det Ethiske Råd finder derfor, at den i lovforslaget nævnte bestemmelse § 1a, stk. 1 bør respekteres i fuldt omfang.

Efter **Det Ethiske Råds opfattelse** åbner § 1a, stk. 2 for, at § 1a, stk. 1 *ikke* respekteres. Selve dette, at der opstilles kriterier for, hvornår opdagelser af naturen, herunder de menneskelige gener, alligevel kan opfattes som patenterbare opfindelser, og selve dette, at der fastslås nogle etiske begrænsninger (§1b, stk. 2 og 3) og i det hele nærmere lovgives om patentering af dele af mennesket, indebærer en implicit accept af, at den grundlæggende bestemmelse i § 1a, stk. 1, alligevel ikke skal være gældende.

Dette er etisk set uacceptabelt blandt andet med henvisning til

- at der herved stadfæstes en manglende respekt for menneskeheden og det enkelte menneskes integritet og værdighed
- at der herved ses bort fra hensynet til at sikre lighed og retfærdighed
- at der herved ses bort fra at undgå tingsliggørelse og kommercialisering af mennesket
- at der ved patentering åbnes for mulighed for en monopolisering af vores fælles genetiske arv.

Det Ethiske Råd har i det følgende valgt at pege på en række uklarheder ved og konsekvenser af lovforslaget. Uklarheder og konsekvenser, som i sig selv kommer til at understrege de betydelige etiske problemer, der opstår ved at begive sig ind på en undsigelse af den grundlæggende bestemmelse.

Det Ethiske Råds opfattelse er, at det nuværende lovforslags § 1, stk. 3 sammenholdt med lovforslagets § 1a, stk. 2 *for det første* ikke udelukker, at et produktpatent på et gen i praksis indebærer, at patenthaver kan påberåbe sig rettigheder, som kan have konsekvenser for muligheden for, om der kan foretages gendiagnostik i forbindelse med diagnostik og behandling af patienter, for eksempel ved at patenthaver stiller krav om at gendiagnostikken skal foregå på patenthavers laboratorier. *For det andet* kan det ikke udelukkes, at en sådan mulig adskillelse af diagnostik og genetisk rådgivning vil hæmme lokal forsknings- og lægefaglig udvikling og udnyttelse af diagnostik.